

APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 097-0-KŽK-07-000 004
Brčko, 11.04.2007. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE !

Apelacioni sud Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u vijeću sastavljenom od sudija: Kadrić Zijada, kao predsjednika vijeća, Tešić Dragane i Kovačević Maide, kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Šakić Tanje, u krivičnom predmetu protiv optuženog B. S. iz B., zbog krivičnog djela – Poreska utaja iz člana 267. stav 1. Krivičnog zakona Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i optuženog I. S. iz Č. – opština S., zbog krivičnog djela – Poreska utaja iz člana 267. stav 1. u vezi sa članom 33. Krivičnog zakona Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, odlučujući po optužnici Javnog tužilaštva Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, broj Kt.184/00 od 08.10.2001. godine, koja je od strane tužilaštva nekoliko puta mijenjana, nakon javnog pretresa održanog u prisustvu Šefa zamjenika Javnog tužioca Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine Lakić Slave, optuženih B. S. i I. S., te advokata B. P. iz B. koji je na pretresu zamjenjivao branioca optuženog B. S. – advokata M. Z. iz B. i branioca optuženog I. S. – advokata B. P. iz B., donio je 11.04.2007. godine i javno objavio

P R E S U D U

Optuženi:

B. S., sin M. i majke V. rođ. T., rođen... godine u B.1, nastanjen u B., ul..., Brčko Distrikt BiH, Srbin, državljanin RS, trgovac, oženjen, otac troje mdb. djece, pismen, završena trgovačka škola, vojsku služio 1988. godine u Z., vodi se u VO SO B., bez imovine, neosuđivan, i

I. S., sin A. i majke H. rođ. H., rođen... godine u T., nastanjen u S., ul..., Bošnjak, državljanin BiH, nezaposlen, oženjen, otac dvoje djece, pismen, završio SSS, osuđivan presudom Osnovnog suda Tuzla broj 38/92 od 05.09.1994. godine, po članu 143/I KZ R BiH, 4. mjeseca zatvora uslovno 1. godina, presudom Osnovnog suda Tuzla broj K.342/95 od 12.07.1995. godine po članu 217. stav 3. KZ R BiH, 5. mjeseci zatvora uslovno 2. godine, presudom Općinskog suda Srebrenik broj K.104/97 od 06.03.1999. godine po članu 148/2 KZ R BiH, 6. mjeseci zatvora uslovno 1. godina i presudom Općinskog suda Slavonski Brijuni broj K.268/99 od 19.05.1999. godine po članu 177/1 KZ-a novčana kazna u iznosu od 28. dnevnih dohodaka – 2.660,00 kuna,

Na osnovu člana 284. tačka c. Zakona o krivičnom postupku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine,

OSLOBAĐAJU SE OD OPTUŽBE

Da su:

1. B. S.

Obavljajući unutrašnji i spoljni trgovinski promet kao vlasnik i direktor PTP S. iz B. u šestom mjesecu 1999. godine izvršio prodaju 397,40 tona koncentrata aromatičnih ugljikovodika (aditiva) u vrijednosti od 233.319,40 KM nepoznatom kupcu, da bi u cilju izbjegavanja plaćanja poreza na promet po prethodnom dogovoru sa I. S. od istog dobio izjavu – narudžbenicu broj 15/99 od 26.06.1999. godine od preduzeća DJL I. M. iz S. vlasništvo I. S., na kojoj je naznačeno da roba služi za dalju prodaju, a zatim je od istog dobio otpremnice broj 6 do 16 od 26.06. do 28.06.1999. godine na kojima je pečatom i potpisom odgovornog lica ovjeren navodni prijem predmetne robe u DJL I. M., te na osnovu toga su sačinjene fakture – računi o navodnoj prodaji broj 5/99 od 26.06.1999. godine, na kojoj je naznačena količina robe 104,55 tona u vrijednosti 61.380,30 KM, račun – faktura broj 6/99 od 27.06.1999. godine na kojoj je naznačena količina robe 99,46 tona u vrijednosti 58.392,96 KM, te faktura – račun broj 7/99 od 28.06.1999. godine na kojoj je naznačena količina robe 193,40 tona u vrijednosti 113.545,14 KM, pa je na osnovu takve materijalno-finansijske dokumentacije izvršio nezakonito oslobađanje – razduženje obaveze plaćanja poreza na promet, jer za to nisu ispunjeni uslovi iz člana 21. stav 1. tačka 1. do 4. i stava 2. tačka 2. a u vezi sa članom 20. stav 1. tačka 1. i 6. Zakona o akcizama i porezu na promet ("Službeni glasnik RS", broj 25/98 i 40/98), pa je na taj način izbjegao plaćanje poreza na promet u iznosu od 46.663,89 KM,

dakle, u namjeri da izbjegne djelimično plaćanje poreza dao lažne podatke o svojim zakonito stečenim prihodima a iznos obaveze čije plaćanje izbjegava prelazi 10.000,00 KM

čime bi počinio krivično djelo – Poreska utaja iz člana 267. stav 1. Krivičnog zakona Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine

2. I. S.

Kao vlasnik preduzeća DJL I. M. Iz S. u junu mjesecu 1999. godine u cilju da pomogne B. S. da izbjegne plaćanje poreza na promet izdao izjavu – narudžbenicu broj 15/99 od 26.06.1999. godine, te otpremnice broj 6/99, 7/99, 8/99 i 9/99 od 26.06.1999. godine, broj 10/99, 11/99, 12/99 i 13/99 od 27.06.1999. godine i broj 14/99, 15/99 i 16/99 od 28.06.1999. godine, koje je ovjerio pečatom svoje firme, iako je bio svjestan da sa preduzećem PTP S. nije bio ni u kakvom poslovnom odnosu, pa je na taj način pomogao B. S. da izbjegne plaćanje poreza na promet u iznosu od 46.663,89 KM,

dakle, drugom sa umišljajem pomogao u izvršenju krivičnog djela poreske utaje,

čime bi počinio krivično djelo – Poreska utaja iz člana 267. stav 1. u vezi sa članom 33. Krivičnog zakona Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Troškovi krivičnog postupka padaju na teret budžetskih sredstava suda.

O b r a z l o ž e n j e

Optužnicom Javnog tužilaštva Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Javno tužilaštvo) broj Kt.184/00 od 08.10.2001. godine, koja je od strane istog tužilaštva nekoliko puta izmijenjena u toku krivičnog postupka pred Osnovnim sudom Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Osnovni sud), sa posljednjom izmjenom od 13.12.2005. godine, stavljeno je na teret B. S., da je radnjama opisanim pod tačkom 1. optužnice (koje su istovjetne radnjama opisanim pod tačkom 1. izreke ove presude) počinio krivično djelo poreske utaje iz člana 267. stav 1. Krivičnog zakona Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: KZ-a BD BiH – "Službeni glasnik Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine", broj 10/03), te I. S. da je radnjama opisanim pod tačkom 2. optužnice (koje su istovjetne radnjama opisanim pod tačkom 2. izreke ove presude) počinio krivično djelo poreske utaje iz člana 267. stav 1., u vezi sa članom 33. KZ-a BD BiH.

Osnovni sud je postupajući po navedenoj optužnici, a nakon održanog glavnog pretresa donio presudu broj Kp.206/02 od 15.12.2005. godine, kojom je u bitnom mijenjajući činjenični opis radnji iz optužnice u odnosu na optuženog B. S., istog oglasio krivim za krivično djelo poreske utaje iz člana 267. stav 1. KZ-a BD BiH te ga osudio na novčanu kaznu u iznosu od 10.000,00 KM, dok je optuženog I. S., usljed nedostatka dokaza, shodno odredbama člana 284. tačka c. Zakona o krivičnom postupku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ZKP-a BD BiH) oslobodio od optužbe da je počinio krivično djelo poreske utaje iz člana 267. stav 1. u vezi sa članom 33. KZ-a BD BiH.

Uvažavajući žalbe branioca optuženog B. S., advokata M. Z. i Javnog tužilaštva, vijeće Apelacionog suda Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Apelacioni sud) je nakon održane javne sjednice, rješenjem broj 097-0-Kž-06-000019 od 19.01.2007. godine ukinulo pomenutu presudu Osnovnog suda broj Kp.206/02 od 15.12.2005. godine te je odredilo održavanje pretresa pred Apelacionim sudom, da bi se otklonile bitne povrede odredaba krivičnog postupka učinjene od prvostepenog suda te potpuno i pravilno utvrdilo činjenično stanje ponovnim izvođenjem određenog broja dokaza, kao i izvođenjem novih dokaza.

Na pretresu održanom pred Apelacionim sudom, koji je okončan 05.04.2007. godine, Šef zamjenika Javnog tužioca Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine Lakić Slavo je u završnoj riječi ostao pri pomenutoj optužnici, ističući da smatra dokazanim da je optuženi B. S. počinio krivično-pravne radnje koje su pobliže opisane pod tačkom 1. izreke ove presude, koje imaju sva bitna obilježja krivičnog djela poreske utaje iz člana 267. stav 1. KZ-a BD BiH, te dokazanim da je optuženi I. S. počinio krivično-pravne radnje opisane pod tačkom 2. izreke ove presude za koje se optužuje, a koje imaju sva bitna obilježja krivičnog djela poreske utaje iz člana 267. stav 1. u vezi sa članom 33.

KZ-a BD BiH. Kako smatra dokazanim da su optuženi i krivično dogovorni za učinjena krivična djela, predložio je da ih Apelacioni sud za ista oglasi krivim i osudi po zakonu.

Branionci optuženih B. S. i I. S. istakli su na pretresu da nema dokaza da su optuženi počinili krivično djelo za koje se optužuju.

Apelacioni sud je na pretresu izveo dokaz ponovnim saslušanjem vještaka finansijske struke M. J., te je prihvatio kao dokaz i vještakov pismeni nalaz i mišljenje od maja 2004. godine u koji je izvršen uvid, zatim je preslušao iskaze vještaka i svjedoka koji su unakrsno ispitani na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom i čiji su iskazi pred tim sudom snimljeni na audio vrpce, a to su iskazi vještaka finansijske struke M. Ž. od 13.10.2005. godine, te je prihvatio kao dokaz i njegov pismeni nalaz i mišljenje od 14.12.2000. godine u koji je izvršio uvid, zatim iskaz svjedoka E. J. od 24.11.2005. godine, R. B. od 24.11.2005. godine i B. M. od 02.11.2005. godine, te je izvršio uvid i uvrstio u dokazni materijal pismene dokaze čije izvođenje je predložio Javni tužilac a koje je koristio i prvostepeni sud prilikom donošenja ukinute presude, osim jednog broja dokaza čije izvođenje i prihvatanje u dokazni materijal ne bi bilo u skladu sa važećim odredbama ZKP-a BD BiH, a o čemu će biti riječi kasnije u obrazloženju presude, te je izvršio uvid i u nove pismene dokaze koje je prihvatio u dokazni materijal, a to su: trgovačka knjiga na veliko DJL I. M. iz S., knjiga ulaznih i izlaznih računa (faktura) DJL I. M. iz S., kalkulacije veleprodaje broj 1, 2, 3/99 DJL I. M. iz S., blagajnički dnevnik, odnosno izvještaji od 09.08.1999. godine za DJL I. M. iz S., rješenje Kantonalnog suda u Tuzli o osnivanju DJL I. M. iz S. – broj u/I-3047/97 i broj uložka 1-9554, obavještenje Federalnog zavoda za statistiku S. broj II/05-061.6-52 od 12.11.1997. godine o razvrstavanju poslovnih subjekata po djelatnostima koje se odnosi na DJL I. M. iz S.

Imajući u vidu odbranu koju su iznijeli branionci optuženih te izvedene i od strane ovog suda prihvaćene dokaze, ovaj sud je zaključio da nema pouzdanih dokaza da su optuženi B. S. i I. S. počinili krivična djela za koja se optužuju.

Sasvim je paušalna tvrdnja iznijeta u optužnici (ista nije potkrijepljena nijednim zakonitim a relevantnim dokazom) da je optuženi B. S. obavljajući unutrašnji i spoljni trgovinski promet kao vlasnik i direktor PTP S. u šestom mjesecu 1999. godine izvršio prodaju 397,40 tona koncentrata aromatičnih ugljikovodika (aditiva) u vrijednosti od 233.319,40 KM nepoznatom kupcu, a ne DJL I. M. iz S., odnosno I. S.

Naprotiv, nalazi i mišljenja vještaka finansijske struke M. J. dipl. ecc. i M. Ž., te originalna materijalno-finansijska dokumentacija koja je pratila prodaju, odnosno promet navedene robe, navode na zaključak da je navedena roba prodana i isporučena poznatom kupcu, i to DJL I. M. iz S., vlasništvo optuženog I. S., i da shodno tome optuženi nisu počinili nezakonite radnje za koje se optužuju.

Vještak finansijske struke M. J. u svom pismenom nalazu i mišljenju koje je usmeno ponovio pred ovim sudom je naveo da je utvrdio da je 19.06.1999. godine PTP S. iz B. koga zastupa vlasnik i direktor B. S. potpisao ugovor o kupoprodaji aditiva (koncentrata aromatičnih ugljikovodika) sa DJL I. M. iz S., čiji je vlasnik I. S., u količini

od 397,41 tone, po cijeni od 587,1 DM po toni. Navedeni ugovor je ovjeren pečatima kupca i prodavca. Dalje je vještak na osnovu raspoložive materijalno-finansijske dokumentacije utvrdio da je kupac DJL I. M. iz S. ispostavio narudžbenicu prodavcu broj 15/99 od 26.06.1999. godine kojom naručuje 397,41 tona koncentrata aromatičnih ugljikovodika, i u izjavi je zaokružio da robu nabavlja radi dalje prodaje (zaokružio je redni broj 1.). Izjava je potpisana i ovjerena pečatom kupca (istu je potpisao I. S.).

Dana 26., 27. i 28. juna 1999. godine, prodavac PTP S. iz B., na osnovu navedene narudžbenice kupca - DJL I. M. iz S., isporučuje kupcu aditive i to po otpremnicama (ukupno 11 otpremnica, koje nose brojeve od 6 do 16/99, sa datumom otpreme od 26-28. juna 1999. godine, u ukupnoj količini od 397,41 tonu i ukupnoj vrijednosti od 233.319,40 KM).

PTP S. iz B. je na osnovu otpremnica broj 6, 7, 8, 9 u robnom knjigovodstvu proknjižio izlaz robe broj 2. u količini od 104,55 tona i vrijednosti od 61.381,30 KM dana 26.06.1999. godine, zatim otpremnica broj 10, 11, 12 i 13, proknjižio izlaz broj 3. u količini od 99,46 tona i vrijednosti od 58.392,96 KM dana 27.06.1999. godine, otpremnica broj 14, 15 i 16, izlaz broj 4., u količini od 193,40 tona i vrijednosti 113.543,14 KM dana 28.06.1999. godine.

Ispostavljene otpremnice od broja 6 do 16 na ime DJL I. M. iz S. popunjene su od strane PTP S. iz B., i u njih je upisan broj otpremnice i datum, naziv prodavca, naziv kupca, vrsta robe (aditivi), količina i cijena isporučene robe.

Da je roba primljena od strane kupca na otpremnicama je svojim potpisom i pečatom ovjerilo DJL I. M. iz S. Vještak ističe da nema sumnje u to da je roba dopremljena navedenom kupcu kada je isti na otpremnicama to potvrdio svojim potpisom i pečatom.

Za isporučenu robu – aditive kupcu DJL I. M. iz S., PTP S. iz B. je ispostavio fakture broj 5/99 dana 26.06.1999. godine na isporučenih 104,55 tona aditiva u vrijednosti od 61.381,30 KM, zatim broj 6/99 dana 27.06.1999. godine na isporučenih 99,46 tona aditiva u vrijednosti od 58.392,96 KM i broj 7/99 dana 28.06.1999. godine za isporučenih 193,40 tona aditiva u vrijednosti od 113.545,14 KM.

Vještak dalje konstatuje da je u skladu sa članom 21. stav 1. tačka 3. Zakona o akcizama i porezu na promet proizvoda i usluga ("Službeni glasnik RS", broj 25/98 i 40/98) prodavac PTP S. iz B. u fakture broj 5,6 i 7/99 unio klauzulu da je roba prodana bez obračunavanja i plaćanja poreza na promet na osnovu pismene izjave kupca broj 15/99.

U ispostavljenim fakturama prodavac PTP S. iz B. je naveo vrstu, količinu i vrijednost isporučene robe te rok plaćanja 60 dana od dana izvršene isporuke robe. Ispostavljene fakture PTP S. iz B. na ime isporučene robe DJL I. M. iz S., prodavac je proknjižio u finansijskom knjigovodstvu zaduženjem računa 1200 – kupci u zemlji za ukupan iznos od 233.319,40 KM, uz odobrenje računa 740 – realizacija.

Za isporučenu robu u robnom knjigovodstvu PTP S. iz B. razdužen je magacin veleprodaje – račun 660 – roba za 397,41 tonu i 233.319,40 KM vrijednosti robe.

Dalje vještak konstatuje da je dana 23.08.1999. godine PTP S. iz B. u skladu sa Uputstvom direktora Republičke uprave javnih prihoda RS, prijavio promet sa kupcem DJL I. M. iz S. o isporučenim koncentratima aromatičnih ugljikovodika u ukupnoj količini od 397,41 tonu i vrijednosti 233.319,40 KM Poreskoj upravi B. Da je prijava navedenog prometa izvršena Poreska uprava Brčko je prijem potvrdila potpisom ovlaštenog lica i pečatom Poreske uprave na fakturama broj 5/99, 6/99 i 7/99.

Vještak dalje navodi da je uputstvom direktora RUJP RS propisana obaveza prodavca koji prodaje robu kupcu iz Federacije Bosne i Hercegovine shodno odredbama člana 20. stav 1. tačka 6. Zakona akcizama i porezu na promet RS da obavljene prometi prijavi u roku od 3 dana od dana obavljenog prometa, da dostavi dokaz da je kupac registrovan kod nadležnog organa u FBiH, kopiju fakture sa klauzulom da je roba prodana bez obračunavanja i plaćanja poreza na promet, kopiju izjave kupca da će robu koristiti isključivo za svrhe iz člana 20., i dokaz da je izvršeno plaćanje.

Uvidom u dokumentaciju koja je dostavljena nadležnoj Poreskoj upravi vještak je utvrdio da je promet prijavljen nadežnj jedinici Poreske uprave u B. 23.08.1999. godine (ali sa zakašnjenjem od 53, 54 i 55 dana) da su dostavljene kopije faktura, otpremnica, i izjava kupca da roba služi za dalju prodaju. Nije dostavljen dokaz da je izvršena naplata potraživanja za isporučenu robu, što je navedneo kao primjedba od strane Poreske uprave B. prilikom prijema dokumentacije u vezi sa prometom obavljenim sa komitentom iz FBiH.

Dana 10.08.1999. godine PTP S. iz B. je u svojim poslovnim knjigama na računu 1200 – kupci u zemlji DJL I. M. iz S., proknjižio 233.319,40 KM odobrenjem navednog računa uz zaduženje računa 1002 – devizni žiroračun, što po vještaku znači da je kupac iz FBiH DJL I. M. iz S., obavezu za isporučenu robu platio devizno u gotovu PTP S. iz B. Da je isplata obaveze DJL I. M. iz S. izvršena gotovinski PTP S. iz B. potvrđuje i činjenica da su sredstva položena na devizni žiro račun preduzeća koji je otvoren kod K. banke u B., o čemu je banka ispostavila izvod dana 10.08.1999. godine. U skladu sa Uputstvom direktora RUJP RS, za promet obavljen sa komitentom iz FBiH, novac naplaćen od kupca DJL I. M. iz S. PTP S. iz B. je istog dana položio na devizni žiro račun, a potom 10.08.1999. godine deviznim nalogom 1450 kod K. banke izvršio prenos deviznih sredstava u iznosu od 233.319,40 DM ino dobavljaču od koga je izvršio kupovinu koncentrata aromatičnih ugljikovodika u junu 1999. godine po računu broj N-18/99 od 10.06.1999. godine – N. s.r.o. iz B.2.

Navedenu uplatu deviznih sredstava PTP S. iz B. je proknjižio u svojim poslovnim knjigama a na ime provizije K. banka je zaračunala i naplatila iznos od 1.170,00 DM.

Vještak dalje ističe da je uvidom u finansijsku dokumentaciju DJL I. M. iz S. utvrdio da je DJL I. M. iz S., fakture dobavljača PTP S. iz B. broj 5/99, 6/99 i 7/99 uveo u knjigu ulaznih faktura koja je ovjerena pod brojem 12-04/08-18-10-81/1999 dana

31.05.1999. godine pečatom Ministarstva finansija, Porezna uprava Područni ured T. – općina S. Fature su u knjigu uvedene pod rednim brojevima 1, 2 i 3 gdje je upisan naziv dobavljača, datum fakure, iznos fakture, datum i način plaćanja fakture. U knjizi je upisano da su fakture plaćene gotovinski dana 09.08.1999. godine nalogima blagajni za plaćanje – broj naloga: 2,4 i 6/99.

Uvidom u blagajničke dnevniko o izvršenim isplatama obaveza prema PTP S. iz B., vještak je utvrdio da je u knjizi blagajne 09.08.1999. godine proknjižena pozajmica vlasnika I. S. nalogom za uplatu u blagajnu broj 1/99 u iznosu od 61.381,30 KM; nalogom za uplatu u blagajnu broj 3/99 u iznosu od 58.393,00 KM i nalogom za uplatu u blagajnu broj 5/99 u iznosu od 113.545,10 KM, a navedene uplate u blagajni su proknjižene u blagajničkim dnevnicima 09.08.1999. godine.

Isplate iz blagajne u blagajničkim dnevnicima od 09.08.1999. godine su proknjižene nalogima za isplatu sredstava PTP S. iz B., i to po nalogu za isplatu broj 2/99 dana 09.08.1999. godine a po računu broj 5/99 u iznosu od 61.381,30 KM; nalogu blagajni za isplatu broj 4/99 dana 09.08.1999. godine po računu broj 6/99 u iznos od 58.392,96 KM i nalogom blagajni za isplatu broj 6/99 od 09.08.1999. godine po računu broj 7/99 u iznosu od 113.545,14 KM. Nalozi blagajni za isplatu su po utvrđenju vještaka potpisani od strane B. S. da je sredstva primio za PTP S. iz B.

Vještak dalje utvrđuje da su po ispostavljenim fakturama dobavljača sačinjene kalkulacije veleprodajne cijene pod br. 1/99, 2/99 i 3/99 i iste proknjižene u trgovačkoj knjizi DJL I. M. iz S. pod rednim brojevima 1, 2 i 3. Navedena trgovačka knjiga je ovjerena 31.05.1999. godine pod brojem 11-04/8-15-10-80/1999 godinu pečatom Porezne uprave – Područni ured T., općina S. i potpisom ovlaštenog lica.

Vještak dalje analizira poslovni odnos i materijalno-finansijsku i poslovnu dokumentaciju DJL I. M. iz S., kao prodavca i M.-P. iz G., kao kupca, kome je DJL I. M. iz S. kasnije, prodao ukupnu količinu od 397,41 tona koncentrata aromatičnih ugljikovodika.

Nalaz i mišljenje vještaka finansijske struke M. Ž. u bitnom su istovjeteni sa nalazom i mišljenjem vještaka finansijske struke M. J. Navedenim nalazima i mišljenjima vještaka ovaj sud je poklonio punu vjeru jer su pomenute bitne činjenice vještaci utvrdili i zaključke izveli na osnovu podataka koji proizilaze iz validne materijalno-finansijske, odnosno poslovne dokumentacije PTP S. iz B. i DJL I. M. iz S., a nalazi i mišljenja pomenutih vještaka se pokazuju realnim i objektivnim kada se dovedu u vezu sa pomenutom materijalno-finansijskom odnosno poslovnom dokumentacijom navedenih subjekata PTP S. iz B. i DJL I. M. iz S. Objektivnost nalaza i mišljenja navedenih vještaka, te istinitost pomenute materijalno-finansijske dokumentacije i poslovnih knjiga, nisu dovedeni u sumnju nijednim ozbiljnim argumentom Javnog tužilaštva.

Materijalno-finansijska odnosno poslovna dokumentacija PTP S. iz B. i DJL I. M. iz S. te nalazi i mišljenja vještaka finansijske struke M. J. i M. Ž. navode na utvrđenje koje je suprotno tvrdnji iznijetoj u optužnici Javnog tužilaštva. Ti dokazi navode na zaključak da je 19.06.1999. godine došlo do zaključenja pismenog ugovora o kupoprodaji

po kome PTP S. iz B. zastupano po vlasniku i direktoru B. S., kao prodavac prodaje kupcu DJL I. M. iz S., čiji je vlasnik I. S., 397,41 tonu koncentrata aromatičnih ugljikovodika (aditiva) po cijeni od 587.1 DM po toni, te da je u cilju realizacije tog ugovora kupac, odnosno vlasnik DJL I. M. iz S., I. S. izdao i predao prodavcu PTP S. iz B. narudžbenicu s izjavom broj 15/99 od 26.06.1999. godine koja glasi na navedenu količinu i cijenu pomenute robe, a u kojoj izjavi je kupac naznačio da roba služi za dalju prodaju. Otpremnice koje su ovjerene pečatom DJL I. M. iz S. i potpisane od strane odgovornog lica u tom društvu, zatim računi ispostavljeni za isporučenu robu kupcu od strane prodavca PTP S. iz B., koje je DJL I. M. iz S. u cijelosti platio, a o čemu postoji originalna i validna materijalno-finansijska i poslovna dokumentacija, navode na uvjerenje da se promet aditivima u navedenoj količini i vrijednosti stvarno dogodio između tačno poznatog prodavca i tačno poznatog kupca, odnosno konkretno između prodavca PTP S. iz B. čiji je vlasnik i direktor optuženi B. S. i kupca DJL I. M. iz S. čiji je vlasnik optuženi I. S. (a ne sa nepoznatim kupcem, kako to tvrdi optužba), da je narudžbenicu sa izjavom da roba služi za dalju prodaju broj 15/99 od 26.06.1999. godine, izdao u skladu sa zakonom te predao prodavcu PTP S. iz B. istinski kupac navedene robe DJL I. M. iz S., odnosno vlasnik tog društva I. S. u cilju realizacije zaključenog kupoprodajnog ugovora, a ne u cilju da zloupotrebom narudžbenice pomogne prodavcu odnosno B. S. da se ovaj, protivno zakonu oslobodi od obaveze plaćanja poreza na promet, kako to neargumentovano tvrdi optužba.

Tačno je to da su sporne otpremnice ovjerene pečatom DJL I. M. iz S. i potpisane od odgovornog lica u tom društvu, ali izvedeni dokazi upućuju na zaključak da je to učinjeno zbog toga što je robu od prodavca PTP S. iz B. zaista kupio i primio DJL I. M. iz S. Optužba nije ponudila ni jedan dokaz na osnovu kog bi se utvrdilo da promet navedenom robom između navedenih subjekata nije ostvaren i da je optuženi S. kao vlasnik DJL I. M. iz S. ovjerene i potpisane otpremnice koje nisu poticale iz stvarno obavljenog prometa robom između PTP S. iz B. kao prodavca i DJL I. M. iz S. kao kupca, predao optuženom B. S. s ciljem da pomogne S. da se isti na osnovu tih otpremnica, kao i druge potrebne dokumentacije, kao prodavac robe nezakonito oslobodi od obaveze plaćanja poreza na ostvareni promet.

Optuženi S. je poštujući zakonsku obavezu prijavio nadležnoj Poreskoj upravi u B. da je kao prodavac obavio promet robom, odnosno robu prodao i isporučio kupcu sa područja F., konkretno DJL I. M. iz S. koje društvo je vlasništvo optuženog I. S. Poreskom organu je uz prijavu predao potrebne dokaze o ostvarenom prometu (kao što su narudžbenica s izjavom kupca, otpremnice robe potpisane od strane kupca, račune koji se odnose na isporučenu robu, itd.), koja dokumentacija opravdava oslobađanje od plaćanja poreza.

Tužilaštvo nije dokazalo da je dokumentacijom koja se navodi pod tačkom 1. i 2. izreke presude, a koju je optuženi S. priložio uz prijavu ostvarenog prometa robom sa subjektom – kupcem koji je sa područja F., iznijeta bilo koja neistinina činjenica te da se optuženi S. uz pomoć optuženog I. S. na nezakonit način oslobodio od obaveze plaćanja poreza na promet robom u iznosu od 46.663,89 KM. Prema tome nije dokazano da je optuženi S. na način opisan pod tačkom 1. izreke ove presude počinio krivično djelo poreske utaje iz člana 267. stav 1. KZ-a BD BiH za koje se optužuje, te nije dokazano da

je optuženom S. na način opisan pod tačkom 2. izreke ove presude optuženi I. S. pomogao u izvršenju krivičnog djela poreske utaje iz člana 267. stav 1. a u vezi sa članom 33. KZ-a BD BiH.

Što se tiče iskaza svjedoka E. J. i R. B. koje su dali na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom 24.11.2005. godine i B. M. od 02.11.2005. godine, čije izjave su zabilježene pred prvostepenim sudom na audio vrpcu te su od strane ovog suda preslušane na pretresu, ovaj sud je ocijenio da iskazi navedneih svjedoka nisu relevantni, odnosno da nemaju značaj pri utvrđivanju bitnih činjenica u ovoj krivično-pravnoj stvari.

Sud je odbio prijedlog Javnog tužilaštva kao neosnovan da se, osim obavljenog vještačenja po vještacima finansijske struke M. J. i M. Ž., obavi još jedno finansijsko vještačenje po nekom drugom vještaku finansijske struke. Takav prijedlog je ovaj sud odbio kao neosnovan, jer Tužilaštvo nijednim ozbiljnim argumentom nije dovelo u sumnju pouzdanost do sada obavljenih finansijskih vještačenja u ovom krivičnom predmetu, tako da nije bilo nikakvog opravdanja da se obavlja još jedno finansijsko vještačenje i time bespotrebno povećavaju troškovi krivičnog postupka.

Također je ovaj sud odbio kao neosnovan prijedlog Javnog tužilaštva da se u svojstvu svjedoka sasluša B. D. koji je u kritičnom vremenskom periodu obavljao dužnost direktora K. banke – filijala B., čiji bi iskaz po ocjeni tužioca navodno bio interesantan radi razjašnjenja finansijskih transakcija koje su obavljene 09.08.1999. godine vezano za plaćanje robe od strane DJL I. M. iz S. prodavcu PTP S. iz B. Po ocjeni vijeća ovog suda, svjedok B. D. ne bi mogao pružiti ovom sudu podatke o nekim značajnim činjenicama koje već nisu utvrđene nalazom vještaka finansijske struke M. J., vezano za plaćanje kupljene robe – aditiva od strane kupca DJL I. M. iz S. prodavcu PTP S. iz B.

Isto tako je ovaj sud odbio kao neosnovan prijedlog tužilaštva da se sasluša u svojstvu svjedoka M. B., šef ispostave Porezne uprave S., da bi isti pojasnio konstatacije navedene u dopisu koji je pomenuta ispostava pod brojem 179/02 od 19.04.2002. godine dostavila Osnovnom sudu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, a u kom dopisu su navedene određene činjenice koje se odnose na DJL I. M. iz S. Navedeni prijedlog sud je odbio kao neosnovan, jer u pomenutom dopisu ne postoje nikakve nejasnoće koje bi pomenuti svjedok trebao svjedočenjem razjasniti na pretresu pred ovim sudom.

Ovaj sud je odbio prijedlog Šefa zamjenika Javnog tužioca da se uvrste u dokazni materijal, i prihvate kao dokazi: dopis MUP-a B. L. – Uprava krim. policije B. L. broj 02/1-1605-1/99 od 02.12.1999. godine, koji se odnosi na podatke o poslovanju DJL I. M. iz S.; zapisnik broj 08-01/2-1-04.3-99 od 19.10.1999. godine sačinjen od strane inspektora MUP-a T. kantona G. H. i Lj. H. u vezi obavljenog razgovora sa I. S. iz Č.; zapisnik broj 08-01/2-1-04.3-99 od 25.10.1999. godine sačinjen od strane inspektora MUP-a T. kantona G. H. u vezi obavljenog razgovora sa R. B. iz M. i dopis MUP-a T., Sektora krim. policije broj 08-01/2-1-04.3-3962/99 od 04.11.1999. godine koji je potpisan od strane pomoćnika ministra E. G. u vezi obavljenih provjera u DJL I. M. iz S. Navedene izjave, odnosno obavještenja koje su radnici organa unutrašnjih poslova prikupljali od građana, u smislu odredbi člana 4. tada važećeg ZKP-a FBiH, kao i druga

obavještenja nisu se mogla koristiti kao dokaz na glavnom pretresu niti se na njima mogla zasnovati sudska odluka.

Istražni sudija je shodno odredbama člana 79. tada važećeg ZKP-a FBiH bio dužan da nakon završene istrage, po službenoj dužnosti donese rješenje o izdvajanju svih iskaza odnosno izvještaja iz spisa koje su od građana u smislu člana 143. navedenog ZKP-a prikupili organi unutrašnjih poslova. Po pravosnažnosti rješenja izdvojeni zapisnici o iskazima, odnosno obavještenjima zatvarali su se u poseban omot te se čuvali kod istražnog sudije odvojeno od ostalih spisa i nisu se mogli razgledati niti koristiti u krivičnom postupku kao dokaz. Nisu ispunjeni zakonski uslovi ni po sada važećim odredbama ZKP-a BD BiH koji se primjenjuje na području Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine da se pomenuti iskazi i izvještaji koje su prikupili organi unutrašnjih poslova u krivičnom postupku koriste kao dokaz pri donošenju presude.

ZKP BD BiH u članu 273. propisuje izuzetke od neposrednog sprovođenja dokaza, te u stavu 1. i 2. istog člana propisuje kad su i na koji način iskazi dati u istrazi dopušteni kao dokaz na glavnom pretresu. U konkretnom slučaju se ne radi o iskazima osoba ispitanih u toku istrage, nego se radi o osobama od kojih su izjave odnosno obavještenja uzeli ovlašteni radnici unutrašnjih poslova u predkrivičnom postupku. Isto tako se u smislu odredbi člana 274. ZKP-a BD BiH, u konkretnom slučaju, ne radi o zapisnicima o dokaznom materijalu koji bi se mogli koristiti kao dokaz u krivičnom postupku. Zbog toga je ovaj sud odbio prijedlog Javnog tužilaštva da se navedena pismena koriste kao dokaz na pretresu pred ovim sudom. Ako se ima u vidu pomenuto, onda nesumnjivo proizilazi da nije bilo ni u skladu sa tada važećim odredbama ZKP-a FBiH da se na okolnosti sadržaja izjava koje su u predkrivičnom postupku dali građani ili osumnjičeni, ovlaštenim radnicima organa unutrašnjih poslova, saslušavaju službena lica ograna unutrašnjih poslova. Ne bi bilo u skladu ni sa sada važećim odredbama ZKP-a BD BiH koje se primjenjuju na teritoriji Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine da se na okolnosti sadržaja navedenih izjava građana, odnosno osumnjičenih saslušavaju ovlaštena službena lica organa unutrašnjih poslova, konkretno inspektor u policiji MUP-a T. kantona G. H., čije je saslušanje predlagalo Javno tužilaštvo.

Ovaj sud je odbio prijedlog Šefa zamjenika Javnog tužioca da se u dokaze na pretresu uvrsti zapisnik o ispitivanju okrivljenog I. S., broj Ki.8/01, sačinjen 16.04.2001. godine pred Općinskim sudom u S. od strane istražnog sudije tog suda Tursunović Vahida, i zapisnik o saslušanju okrivljenog B. S., broj Ki.97/00 od 27.12.2000. godine sačinjen pred Osnovnim sudom u B. od strane istražnog sudije tog suda Mrđen Mirjane, kao i prijedlog da se pomenute istražne sudije saslušaju na okolnosti odbrane koju su pred njima iznijeli tada osumnjičeni I S., odnosno B. S. Izvođenje pomenutih dokaza ne bi po ocjeni ovog suda bilo u skladu sa odredbama sada važećeg ZKP-a BD BiH koji se primjenjuje na teritoriji Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine. Naime, članom 78. stav 2. ZKP-a BD BiH je propisano o kojim pravima će se osumnjičeni poučiti na početku prvog ispitivanja, dok je u stavu 6. istog člana propisano da ako je postupljeno protivno odredbama toga člana zakona, na iskazu osumnjičenog se ne može zasnovati sudska odluka. U konkretnom slučaju među ostalim pravima, u članu 78. stav 2. tačka b) ZKP-a BD BiH je propisano i pravo osumnjičenog na branitelja bez naknade u slučajevima predviđenim tim zakonom, pod tačkom c) da se može izjasniti o djelu koje mu se stavlja

na teret i iznijeti sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist, pod tačkom d) da ima pravo u toku istrage razmatrati spise i razgledati pribavljene predmete koji mu idu u korist te pod tačkom e) da ima pravo na besplatne usluge prevoditelja ako ne razumije ili ne govori jezik koji se koristi prilikom ispitivanja. Uvidom u zapisnik o ispitivanju okrivljenog I. S. Ki.8/01 od 16.04.2001. godine, vidljivo je da se radi o prvom ispitivanju tada osumnjičenog I. S. od strane istražnog sudije V. T. koji je u vezi tog ispitivanja sačinio pomenuti zapisnik. Na početku ispitivanja osumnjičeni I. S. nije upoznat sa naprijed pomenutim pravima, a isti je slučaj i sa ispitivanjem osumnjičenog B. S. od strane istražnog sudije Mrđen Mirjane, zapisnik broj Ki.97/00 od 27.12.2000. godine, gdje B. S., kada je ispitivan u svojstvu osumnjičenog od strane istražnog sudije Mrđen Mirjane nije na početku ispitivanja poučen o naprijed pomenutim pravima. Zbog toga se navedeni zapisnici u smislu odredbi člana 78. stav 6. ZKP-a BD BiH ne mogu koristiti kao dokaz na glavnom pretresu niti se na njima može zasnivati sudska presuda. Također ne bi bilo u skladu sa zakonom da se istražne sudije Vahid Tursunović i Mrđen Mirjana koji su uzimali izjave od osumnjičenih i sačinili pomenute zapisnike u toku istrage, saslušavaju na pretresu na okolnosti sadržaja izjava koje su im kao odbranu iznijeli osumnjičeni I. S., odnosno B. S., pošto bi se i na taj način posredno, na nezakonitim dokazima zasnivala sudska odluka.

Kako je ovaj sud na osnovu ocjene iznijete odbrane optuženih i provedenih dokaza utvrdio da nema pouzdanih dokaza da je optuženi B. S. počinio krivično djelo poreske utaje iz člana 267. stav 1. KZ-a BD BiH za koje se optužuje, a koje je opisano pod tačkom 1. izreke ove presude, te da nema dokaza da je optuženi I. S. počinio krivično djelo poreske utaje iz člana 267. stav 1. u vezi sa članom 33. KZ-a BD BiH za koje se optužuje, a koje je opisano pod tačkom 2. izreke ove presude, to ih je ovaj sud na osnovu člana 284. tačka c) ZKP-a BD BiH oslobodio od optužbe.

Pošto su optuženi B. S. i I. S., presudom kao u izreci oslobođeni od optužbe, to je shodno odredbama člana 189. stav 1. ZKP-a BD BiH odlučeno da troškovi krivičnog postupka iz člana 185. stav 2. tačka a. do f. ovog zakona, kao i nužni izdaci optuženih te nužni izdaci i nagrada branilaca optuženih, padaju na teret budžetskih sredstava suda.

ZAPISNIČAR

Tanja Šakić

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Kadrić Zijad